

بیانیه مالک الحسن الجعفی

۴

• گفتگو با محمود فرهنگ

• گفتگو با عبدالخالق مصدق

برنامه همایش «زبان و هویت تئاتر»
سالن رودکی - قalar وحدت

• گفتگو با پرویز عرب

• اخبار جشنواره

افتتاح سمینار: سخنرانی آقای سلیمانی
انتخاب هیأت رئیسه
خانم فرشته وزیری نسب
آقای فرهاد مهندسپور
آقای بهزاد قادری
آقای جواد ذوقifarی
خانم چیستا یتری
آقای همایون علی‌آبادی

پنج شنبه ۲۳ بهمن

۹/۳۰ - ۹/۴۵
۹/۴۵ - ۱۰/۰۰
۱۰/۰۰ - ۱۰/۳۰
۱۰/۳۰ - ۱۱/۰۰
۱۱/۰۰ - ۱۱/۳۰
۱۱/۳۰ - ۱۲/۰۰
۱۲/۰۰ - ۱۲/۳۰
۱۲/۳۰ - ۱۳/۰۰

جمعه ۲۴ بهمن
۹/۳۰
۱۴/۰۰

سخنرانی آقای ران کلودکاری
سخنرانی آقای دکتر ربرتو چولی

شنبه ۲۵ بهمن

۹/۳۰ - ۱۰/۰۰
۱۰/۰۰ - ۱۰/۳۰
۱۰/۳۰ - ۱۱/۰۰
۱۱/۰۰ - ۱۱/۳۰
۱۱/۳۰ - ۱۲/۰۰
۱۲/۰۰ - ۱۲/۳۰
۱۲/۳۰ - ۱۳/۰۰

خانم دکتر پروانه مرزده
آقای یدالله عباسی
خانم مهین تجدد
آقای فرشید ابراهیمیان
آقای حسن فتحی
خانم لاله تقیان
بحث و گفتگو

• گفتگو با نگین صادقی پور و شعله پاکروان

• گفتگو با اصغر همت

• گفتگو با رضا حیدری

• درباره پانزده جشنواره

• حلوا حلوا دهم شیرین

۶۴مین جشنواره سراسری تئاتر فجر
تهران ۷۱ تا ۷۲ بهمن ۱۳۹۲

THE 16th FADJR THEATRE FESTIVAL

درباره پانزده جشنواره تئاتر فجر

سید وحید ترحمی مقدم

امندن. همچنین از نمایش‌های «در سوگ سوخته‌لنج» نوشته مجید زار عکار به دلیل کار بر روی شکلهای آیینی و بومی و «ملکوت» نوشته حسین عباسی به دلیل به کارگردی صحیح شیوه‌های نمایشی تقدیر به عمل آمد.

ویژگی قابل ذکر «چهارمین جشنواره» الف: برخلاف دوره‌های قبل، بولتن جشنواره به سوی اختصاصی‌تر شدن سوق یافته و مقالات تخصصی تئاتر بیش از دوره‌های قبل در آن نمود داشت.

ب: رضا صابری، نویسنده و کارگردان موفق دوره اول و دوم جشنواره، همچون دوره سوم جزو هیأت داوران بود و نمایشی در جشنواره شرکت نداد.

ج: مراسم اختتامیه روز چهارشنبه ۲۲ بهمن اجرا گردید.

فرهنگ و ارشاد اسلامی در این سال انجام شد. در چهارمین جشنواره نیز چون دوره‌های قبل، جلسات نقد و بررسی وجود داشت. در این دوره، به دلیل همزمانی جشنواره فیلم با تئاتر و عدم عنایت رسانه‌های گروهی نسبت به جشنواره تئاتر، بازتاب گسترده‌ای از برگزاری آن به چشم نخورد. اما استقبال مطلعین از برگزاری جشنواره، فضای و صندلی خالی در سالنهای تئاتر شهر (اصلی و چهارسو)، اجراها از گرمی خاصی برخوردار بود.

هیأت داوران چهارمین جشنواره نیز، متنی به عنوان برگزیده انتخاب و معرفی ننمودند. از سوی هیأت داوران خسرو شکیبایی برای کارگردانی نمایش «بازی‌نامه قانون» از تهران به عنوان کارگردان برگزیده معرفی گردیده، فرج‌الله زاهدی راد کارگردان نمایش «صدای زنگ در م» از مازندران و یونس آبسالان کارگردان نمایش «از قهوه‌خانه تا بارگاه» از فارس به عنوان دوم و سوم کارگردانی نایل

«چهارمین جشنواره» جشنواره چهارم، رسمای روز جمعه یازدهم بهمن ماه ۱۳۶۴، در تالار وحدت افتتاح گردید و «طه عبدالخانی» سمت دبیر این جشنواره را به عهده داشت. ستاد جشنواره پس از دریافت ۱۲۵ متن از مقاضیان کشور جهت حضور در چهارمین جشنواره، کار خود را با مجموع ۴۲ نمایش در بخش‌های مسابقه، میهمان و ویژه در سالنهای تئاتر شهر (اصلی و چهارسو)، تالارهای سینگلچ، هنر، محرب، مولوی، وحدت و موزه هنرهای معاصر، آغاز نمود. [بخش مسابقه با ۲۰ نمایش، بخش میهمان با ۷ نمایش و بخش ویژه با ۵ نمایش] از نکات مثبت و قابل ذکر این جشنواره حضور گروههای شرکت‌کننده از استانهای خراسان-یزد-همدان-مازندران-کردستان-بوشهر-آذربایجان-شرقی-سیستان و بلوچستان-اصفهان-زنجان-مرکزی-لرستان-سمنان و گیلان بود و اولین گردهم‌آیی مستنوان تئاتر ادارات کل

«خوش‌های خاکستری» به‌خاطر [دارابودن بُعد فلسفی خاص] برنده جایزه سوم نمایشنامه‌نویسی

ب: ۱- انوشیروان ارجمند کارگردان نمایش «شگرد آخر» به عنوان بهترین کارگردان ۲- همتا... لاریان نویسنده و کارگردان نمایش «نامیرا»

ویژگی‌های قابل ذکر «پنجمین جشنواره» الف: انتشار دو ویژه‌نامه نمایش در این دوره ب: تأکید هیأت داوران بر این نکته بود که: باید با ایجاد انگیزه‌های سالم و رقابت‌های مشروع در بین جوانان مستعد نمایشنامه‌نویسی موجبات گسترش این هنر را فراهم نماییم، چه این امر با توجه به پایه‌ای بودن مسئله نمایشنامه‌نویسی در تئاتر از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

ج: مراسم اختتامیه جشنواره پنجم، در روز بیست و سوم بهمن ماه در محل تالار وحدت برگزار گردید.

نمایش‌های خود را به روی صحنه برداشتند. از روز دوم جشنواره چهاردهم بهمن ماه، جلسات نقد و بررسی هر روز صبح در سالن شماره ۲ برگزار می‌گردید و داریوش ارجمند و امیر لواسانی از برگزارکنندگان جلسات نقد و بررسی بودند. در جشنواره پنجم نیز چون چهار دوره گذشته آن، بیشتر نمایش‌های شرکت‌کننده از شهرستانها بودند.

هیأت داوران متشکل از: ابراهیم مکی -

سیدرضا سیدحسینی - داریوش ارجمند - پروانه مرزده، محمدرضا آل محمد و زنده‌یاد هادی اسلامی، در بیانیه خود ضعف نمایشنامه‌نویسی را مطرح ساخته و جوابیز خود را به شرح ذیل اعلام داشتند:

الف: ۱- پرویز عرب، نویسنده نمایشنامه «تلنگر» به‌خاطر [صمیمیت و ایجاد فضای قابل لمس] از تهران برنده جایزه اول نمایشنامه‌نویسی

۲- محسن خسروی، نویسنده نمایشنامه «اسب سفید» به‌خاطر [استفاده از متون قدیمی] برنده جایزه دوم نمایشنامه‌نویسی

۳- عبدالحی شمامی، نویسنده نمایشنامه

«پنجمین جشنواره» جشنواره پنجم در روز یکشنبه دوازده بهمن ماه سال ۱۳۶۵ در محل تالار وحدت گشایش یافت. در این مراسم ابتدا استاد حمید سبزواری و استاد مهرداد اوستا اشعاری را قرائت نموده و سپس واحد موسیقی صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران با اجرای یک سرود به‌یادماندنی به رهبری «استاد سنجاری» بر شکوه مراسم افزود.

دکتر حاج سیدجوادی و دکتر حبیبی، در حضور میهمانان مراسم افتتاحیه از جمله «وزیر دادگستری، ریاست کمیسیون فرهنگ عمومی دولت و وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی» به ایراد سخترانی پرداختند. دکتر حاج سیدجوادی اعلام نمود که جشنواره پنجم، برخلاف جشنواره‌های قبل به چهار بخش مسابقه، بخش میهمان، بخش کودکان و نوجوانان و بخش ویژه خواهران تقسیم گردیده است و در مجموع ۲۵ گروه از استانهای مختلف کشور، در سالنهای تئاتر شهر (اصلی و چهارسو)، تالارهای سینگلچ، هنر، محرب، مولوی، وحدت و موزه هنرهای معاصر،

هرثیه برای انسانیت

گفتگو با رضا حیدری کارگردان نمایش مرثیه آب

اصلی نمایش را در حلقه‌های ارتباطات بین آدم‌های حاضر در محل اجرا آویخت و گرنه تماشاجی خیابان حاضر نمی‌شود کارهای روزمره خود را برای دیدن نمایش کثار بگذارد.

- آیا از نحوه برگزاری چهارمین جشنواره تئاتر خیابانی راضی هستید؟ نسبت به سالهای پیش چه تغییراتی در آن مشاهده می‌گردد؟

حیدری - بهتر است به این سوال بعد از پایان جشنواره جواب داده شود، تا این مرحله فکر می‌کنم این دوره جشنواره خیابانی جدی‌تر گرفته شده است.

- بنظر شما برای بهترشدن وضعیت تئاتر خیابانی و گسترش آن چه اقداماتی باید صورت پذیرد.

حیدری - ایجاد تشکیلات دائمی و سرمایه‌گذاری در این تشکیلات، تبلیغات مؤثر برای عموم مردم که مهمترین تبلیغ خود اجرای نمایش خیابانی است و در اختیار قراردادن امکانات اجرایی مناسب بنا به هر طرح و اجرای خیابانی، همانگی و همکاری با مسئولین محل اجرا.

دانشگاهی‌اند. باید تعاریفی از تمامی گروه‌های شرکت کننده در جشنواره داده می‌شد. تا لاقل ما خودمان هم می‌فهمیدیم بخش جوان یعنی چه؟! اگر صرفاً دانشگاهی بودن جوان است، جشنواره تئاتر دانشجویی هم داریم. به ما گفتند به دلیل محدود بودن تعداد از پذیرفته شدن در بخش مسابقه معذورند و ما را به بخش جوان منتقل کردند.

- نحوه برگزاری جشنواره شانزدهم را چطور ارزیابی می‌کنید؟ با توجه به اینکه کار خود شما یکی از کارهای داوطلب برای بخش مسابقه بوده است به نظرتان چه مشکلاتی وجود داشته است؟

کارگردانان - هنوز جشنواره‌ای برگزار نشده که محک بزنیم. اما صحبت جشنواره بسیاری از گروهها را به طور ناگهانی فعال کرده است. شاید بهتر باشد که این حرکت و رغبت به روی صحنه بودن در تعاملی سال مطرح باشد.

دچار دانستگی بی‌اساس می‌گردد و ناخودآگاه به ضرورتهای نمایش می‌اندیشد و سعی می‌کند در راستای سبکی از پیش تعیین شده عمل کند اما در پایان کار می‌تواند در جایگاهی دیگر به کار خود بیاندیشد و آن را حتی طبقه‌بندی کند.

- از دیدگاه شما تئاتر خیابانی چگونه تئاتری است؟

حیدری - نمایش خیابانی چه از وجه محتوایی و چه از نظر قالب اجرا نسبت به نمایش‌های غیر خیابانی نیاز به تغییر بیشتری دارد؛ در واقع تعریف تئاتر با شرایط اجتماعی جدید تغییر می‌کند و نیز تنوع در سبک، لازمه کار است. به نظر من در نمایش خیابانی باید اتفاق، درام، تضاد، قصه براساس مکان اجرا و از دل برخوردهای آدمهای حاضر در آن بیرون آید انگیزه نمایش حتماً باید وجود داشته باشد در تئاتر غیرخیابانی اگر ما برشی از زندگی را برای تماشاجی روشن می‌کنیم اشکالی ندارد زیرا خود تماشاجی این دریچه را آگاهانه می‌پذیرد ولی در خیابان باید با انگیزه و دلیل داستانی بسیار محکم شروع کرد یعنی حلقه

- در نمایش خود چه مطلبی را مدنظر داشته‌اید؟ آیا از سبک ویژه در اجرا پیروی نموده‌اید؟

حیدری - در این نمایش قبل از هرچیز به نمایشی با ساختاری خیابانی تأکید شده به این عنوان که این اجرا منوط به محل خاص نیست. به لحاظ محتوایی صداقت و انسانیت به آب شبیه شده و کمی آب همانطور که در زندگی ما مستله‌ساز است کمنگ شدن صداقت هم به اندازه کمبود آب فرسودگی آرامش را مهیا می‌سازد. من معتقدم به وجود آورنده اثر نباید خود را درگیر سبک کند و در ذهن خود قبیل از بوجود آمدن اثرش کار خود را طبقه‌بندی کند این کار کار منتقد است چون در غیر این صورت

بخش جوان یعنی چه؟

گفتگو با نگین صادقی‌پور و شعله پاکروان

کارگردانان نمایش «البته واضح و مبرهن است ...» از بخش جوان

- تمرین کرده‌اید؟ در کجا تمرین می‌کردید؟

کارگردانان - آنقدر وقت تمرین گذاشتیم تا کار آماده گردد. در مورد محل تمرین بسیار مشکل داشتیم، گاهی در کلاسهای دانشگاه تمرین می‌کردیم گاه در اداره تئاتر و بعضی اوقات هم در پارکینگ خانه!!

- نظراتان راجع به بخشی که در آن شرکت دارید چیست؟ فکر می‌کنید که آیا اساساً ضرورتی برای وجود این بخش در جشنواره بوده است؟

کارگردانان - بانگاهی به اسامی گروههای شرکت کننده در جشنواره بخش جوان این طور تلقی می‌شود که بیشتر این گروهها

- کارگردانان - دانشجویان فوق لیسانس کارگردانی دانشگاه آزاد هستیم.

- نمایش «البته واضح و مبرهن است که ...» نوشته آقای چرمشیر را برای بخش جوان جشنواره آماده کرده‌اید، چه شد که به سوی این نمایشنامه رفتید و این اثر دارای چه ویژگی‌هایی است؟

کارگردانان - هدف ما برای انتخاب متن شرکت در جشنواره نبود بلکه ویژگی‌های متن که به چگونگی زندگی زن ایرانی می‌پردازد برای ما جالب بود.

- برای آماده ساختن این نمایش چه مدت

مردم ما

خیلی بیشتر از آن که ما فکر می‌کنیم می‌فهمند

گفتگو با اصغر همت - بازیگر

سلاطیق مختلف سازمانهای فرهنگی هم در آشتفتگی بازار بی‌برنامه تئاتر هم دخیل هستند. ما تا زمانی که سیستم سیاستگذاری تئاتر در مملکت‌مان یک‌کاسه نشود، مشکل خواهیم داشت.

● بعضی‌ها شعار خصوصی کردن تئاتر را در گذشته نه‌چندان دور می‌دادند به نظر شما چنین چیزی معکن است؟

هفت - تئاتر بدون کمک دولت اصلاً امکان ندارد که بتواند روی پای خودش بایستد؛ حالا کمک دولت به این منظور نباید باشد که حتی‌یک نظارت صددرصدی به آن شکلی که متأسفانه در سالهای گذشته بود، داشته باشد. اگر پر و بال تئاتر را بیندیم نمی‌تواند پرواز کند. در جایی گفته‌ام، کسی که تو این مملکت مانده و می‌خواهد کار کند، شرایط، ضوابط، مردم و اعتقادات آنها را می‌شناسد و بدانها پای‌بند است. البته تئاتر کلایک مقدار معرض هست، این اعتراض هم در جهت بهبود مسائل جامعه است نه به هم‌ریختن آن.

مردم ما خیلی بیشتر از آن که ما فکر می‌کنیم می‌فهمند و هنرمندان ما هم همینطور. چون اصل‌هترمند تئاتر بدون تماشاگری و مردمش، معنا و مفهوم ندارد. تئاتر را باید تعمیم و گسترش داد. اگر جایی برایش درست می‌کنیم مثل سالنهای نمایش بعضی از فرهنگسراها آن را استاندارد بسازیم نه اینکه سالن اجتماعات تنها باشد، چرا باید از سرمایه‌گذاری چند نوع بهره‌برداری نکنیم، هم برای سخنرانی، هم برای موسیقی و شب شعر و هم برای تئاتر از آنها استفاده کنیم. همینطور است موضوع بودجه تئاتر، متأسفانه بودجه‌ای که صرف تئاتر می‌شود کم نیست اما اغلب درست و بجا خرج نمی‌شود تا بازدهی بیشتری داشته باشد. شما بودجه سازمانها و نهادهای مختلف را روی هم بگذارید ببینید چقدر می‌شود، همه اینها تئاتر را راه بیاندازند و تلویزیون هم می‌تواند اقدام به ضبط آنها کند و با بودجه‌ای که در اختیار دارد تعداد نمایشها بیشتری را برای مردم آماده و پخش کند

برنامه‌ریزی شده بود که ۲۰ نمایش در جشنواره حضور داشته باشند حتی کسانی که از حدنصاب هم پایین‌تر امتیاز گرفته بودند، انتخاب شدند تا امسال هم جشنواره برگزار شود.

● در جلسه‌ای که با حضور وزیر محترم ارشاد آقای دکتر مهاجرانی برگزار شد، گفته شد که ما به تشکیلاتی به عنوان خانه تئاتر احتیاج داریم، نظر شما چیست؟

هفت - در اوایل انقلاب سالهای ۵۸ و ۵۹، ما این کار را نجام دادیم و به یک اساسنامه رسیدیم و تشکیلاتی به اسم سندیکای کارکنان تئاتر، شاید یک همچین عنوانی داشت به وجود آمد ولی خوب یکسری مسائل خاص سیاسی اتفاق افتاد و نگذاشت آن سندیکا قوام لازم را بگیرد. خانه سینما خیلی بعد از ما شروع کرد، شاید هفت الی هشت سال بعد از ما شروع کرد ولی موفق عمل کرد و حالا به یک جایی رسیده است. الان هم اگر ما بخواهیم خانه تئاتر تشکیل بدهیم کاری به مراتب مشکل‌تر از خانه سینما داریم، سینما محدودیت از تئاتر است، چون ما در اقصی‌ نقاط مملکت کسانی را داریم که مشغول به تئاتر هستند، حالا همه اینها را بر یک خانه گردآوردن کاریست بسیار مشکل که می‌شود شروع کرد. از طریق انجمنهای نمایشی که شکل گرفته بود و هنوز از هم پاشیده نشده، می‌شود یک کارهایی را شروع کرد و برنامه‌ریزی نمود.

● به نظر می‌رسد بحران تئاتر ما ریشه در نداشتن یک برنامه‌ریزی منسجم و قابل اجرا در درازمدت دارد، در این زمینه چه پیشنهادی دارید؟

هفت - قبل از هر چیزی باید کسانی را که سالها تجربه داشته‌اند جمع کرد و از تجربیاتشان استفاده کرد. تنها راه نجات تئاتر ما تشکیل گروههای تئاتری است؛ باید نیروهای جوان و علاقه‌مند به تئاتر بیایند و در کنار نیروهای با تجربه در قالب گروه تئاتر آموزش ببینند. چون به نظر من دانشکده‌های تئاتر در دو دهه اخیر به خاطر سیستم غلط آموزشی در تربیت دانشجویان خود چندان موفق نبوده‌اند؛ تازه

● از دیدگاه شما جشنواره ایده‌آل چه جشنواره‌ای است؟

هفت - قبل از اینکه سوال شما را جواب بدهم، دوست داشتم که اصلاً امسال جشنواره‌ای برگزار نشود، بلکه، تئاتری‌ها دور هم جمع شوند، سمینار تشکیل بدهند، صحبت کنند، در دلها را گوش بدهند و بعد از این ده روز کسانی که مسؤولیت قبول کرده‌اند به نتایجی بررسند و پیرو آن برنامه‌ریزی نمایند. ولی متأسفانه دیدم که امسال هم مثل سالهای گذشته، سالهایی که مشکلات زیادی داشت جشنواره سکل گرفت و باید منتظر بود و دید که با وجود بخش حرفه‌ای، دست‌پخت چه خواهد بودا

البته این را هم عرض کنم که حالا اگر می‌خواهید به حساب بدینی من بگذارید هم مانع ندارد، الان ما حرفه‌ای‌هایمان هم مشکل خواهند داشت. حالا برگردیم به سوال شما که جشنواره ایده‌آل به نظر من چیست؟

این را بارها گفته‌ایم: تئاتر صرفاً نباید برای جشنواره باشد، باید تئاتر به اجرا درآید، آنگاه برگزیدگان ببایند و در جشنواره شرکت کنند آنهم با حضور تماشاگر عام، نه خاص جشنواره ایده‌آل یک جشنواره سالانه است نه یک جشنواره ده‌روزه.

● شما عضو هیأت بازبینی نمایشها هم بوده‌اید، با درنظر گرفتن اینکه در انتخاب نمایشها نمی‌توان به طور کلی سلیقه را نفر کرد، آیا معیار خاصی وجود داشت که گزینش نمایشها قانون‌مندتر صورت پذیرد؟

هفت - بله، علاوه بر اینکه سلیقه نمی‌تواند دخیل نباشد، اما یکسری اصول و موازین هم داشتیم که حکمفرما بود. امسال با سال گذشته هیچ فرقی نداشت حتی برگه‌های ارزشیابی که به ما راه بودند نیز همان برگه‌های داوری غلط سالهای گذشته بود. یکسری کارهارا دیدیم که با عجله کار شده بود و متأسفانه اگر شما مثلاً عینی امتیاز را صد بگیرید در این ۱۵ نمایشی که در تهران انتخاب کردیم و یا ۱۵ نمایشی که از شهرستانها انتخاب می‌شوند، به ندرت ۵ یا ۶ نمایش داشتیم که نمرة ۷۰ بگیرند. به خاطر اینکه

کسب تجربه‌های نو در خیابان

گفتگو با محمود فرهنگ مسئول تئاتر خیابانی جشنواره

و بروز ممکن است به نفع بازیگر و گروه اجراکننده نباشد اما گروه باید خود را همراه کند و موقعیت را مهیا اجراء نمایش. اما در یک سالن نمایش همه‌چیز و تمام افراد برای هماهنگ کردن امکانات، سالن، نور، دکور، لباس و ... لازم است تا تماشاگر روی صندلی قرار بگیرد و نمایش را مشاهده کند. اما در خیابان از این امکانات خبری نیست و تمام این عوامل جایش را چیزی‌ای دیگری می‌دهد. در سالن همه‌چیز باید طبق یک قرارداد تئاتر که بین بازیگر و کارگردان گذاشته شده انجام گیرد. اما در خیابان این موضوع شکل دیگری می‌گیرد. هر لحظه ممکن است اتفاقات جدیدی پیش بیاید اما حول محور همان طرح و در غالب همان موضوع.

در نمایش‌های تخت‌حوضی عناصر اصلی نمایش می‌تواند الهام مهمی به گروه نمایش خیابانی بدهد از صراحت لهجه سیاه و بداهه‌سازی و ... وارونه و قلب کردن کلمات و ... می‌توان در ایجاد یک نمایش پرچاذبه در خدمت موضوعات روز استفاده کرد.

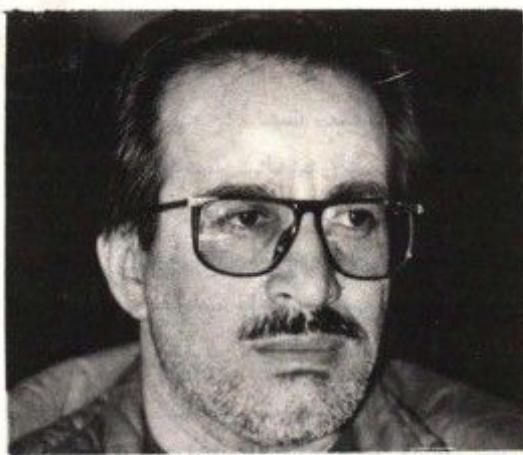
در جشنواره امسال چه جوابی برای شرکت‌کنندگان پیش‌بینی شده است؟

فرهنگ - با توجه به مشکلات مالی جشنواره و کمبودهای موجود سعی شده که به این نکته توجه بیشتری شود و جوابیز بهتری اهدا گردد.

حدیثمان برای همه دلنشیز باشد. یا اینکه جمع انگشت شماری، چه بسا که نیازمند شنیدن حرف ما و دیدن اثر ما نباشند. البته استثنای وجود دارد. اما قاعده در همه جای دنیا بر جذب عموم است.

توجه به ضرورت اجتماعی انتخاب موضوع برای نگارش یا اثری برای نمایش هم یکی از نکات بسیار مهم در قلمرو هنر نمایش است. اینکه دیده شده آثار بزرگی را بزرگان هنر نمایش از خود به جای گذاشته‌اند و هریک در عصری و دوره‌ای مطلبی را عنوان کرده‌اند. ضرورت اجتماعی بوده است. به عبارت دیگر با دیدن یک معرض اجتماعی یا فردی، و ضرورت پرداختن به آن، خواه در قالب طنز، خواه جدی، خواه به عنوان نصیحت یا به عنوان هشدار بوده است که اثری را قلمی کرده و نمایش را خلق کرده‌اند.

زمینه اموزش نیز قدم مهمی در راه بلوغ فرهنگی جامعه برمی‌دارد. نمایش‌هایی که تمام قید و بندی‌های نمایش صحنه‌ای را از خود دور کرده‌اند اما توانایی بازیگر و موضوع کارگردانی و تکنیک‌های لازم برای نگهداشتن تماشاگر را در خود دارند. اما تئاتر خیابانی می‌تواند با کمترین امکانات بزرگترین حرفاها را بزند و بزرگترین موضوعات را مورد کالبد شکافی قرار دهد. حتی توانایی تئاتر خیابانی و گنجایش آن را دارد که در مورد مسائل مذهبی، فلسفی، اخلاقی و صدھا موضوع مهم در تمام ابعادش

تماشاگران را آموزش دهد و یا راهنمایی کند. اصول میدان‌گیری، ارتباط نفس نفس با تعاملاتی، آمادگی بازیگر در مقابل اتفاقات پیش‌بینی نشده، بهره‌گیری از اصول نمایش‌های ایرانی و ... نبودن دکور، بهره‌گیری مفید از کمترین امکانات، نبودن نورهای مصنوعی و دهها مورد دیگر که در میان حلقه تماشاگر کوی

صحبت از قلمبه‌گویی شد و مرا برابر آن داشت که چند کلام نیز در این خصوص بنویسم:

بعضی‌ها تصورشان اینست که هرچه قلمبه‌گویی کنند و از کلمات دور از ذهن استفاده نمایند و نمایشنامه را در لابلای نشانه‌های مختلف پنهان کنند. کاری کرده‌اند کارستان و تحسین برانگیز.

ای عزیز، اگر نمایش برای دیدن و شنیدن، و یا خواندن است. آنهم نه برای قشر خاص. پس این کارها چیست؟ خواص که نیازمند حرف من و تو نیستند. آنها بیشتر و بهتر از مامی فهمند و نیازشان هم باز ما بهتران در عرصه ادب و هنر نمایش برطرف می‌شود. عوام از رستم به قدر فهم خوبیش تلقی دارند و خواص به قدر فهم خود. پوسته قصه‌های مولوی را همه ادراک می‌کنند. اما هر کس به وسیع خود بهره‌های می‌برد. اینکه ما همه افشار را مخاطب قرار دهیم و حرف و

• اقای فرهنگ مسئولیت برگزاری بخش تئاتر خیابانی را بر عهده دارید خواهش می‌کنم بفرمانید که هدف از برگزاری تئاتر خیابانی چیست؟

فرهنگ - به نظر می‌رسد تئاتر خیابانی میدانی خوب برای تبادل دانسته‌ها، یافته‌ها و کسب تجربیات جدید است و میدانی سالم که می‌تواند در رشد و اعتلای هنر نمایش، جشنواره امسال با این امید جان گرفت که بتواند تجربه‌هایی در باب بهره‌گیری از ویژگی‌های نمایش‌های ایرانی داشته باشد. و در یک کلام می‌خواهیم تئاتر را به میان مردم ببریم.

• تعریف شما از نمایش خیابانی چیست؟

فرهنگ - اگر بخواهیم در مورد تئاتر خیابانی که بعد از جنگ جهانی دوم بوجود آمد و رشد کرد که گاهی نیز تنها دست مایه برخی از مسائل سیاسی شد و نام تئاتر اعتراض گرفت و امروز هم در جهان هر سال دهها جشنواره خیابانی برگزار می‌شود حرف بزنیم مجال زیادی می‌خواهد. به نظر می‌رسد آنچه موردنظر تئاتر خیابانی و خواستاران و طرفداران آن است ویژگی‌های مهم این شیوه تئاتری است. قابلیتهای مهمی که تئاتر نوپای خیابانی می‌تواند با وامخواهی از تعزیه و نمایش‌های تخته حوضی و خورده نمایش‌ها داشته باشد و تماشاگر در کوچه و خیابان با تئاتر پویایی که جسارت دارد و هم به موضوعات مهم اجتماعی و معضلات می‌پردازد آشنا شود. همینطور در

□ قسمت چهارم

حلوا حلوا دهنم شیرین

داود فتحعلی بیکی

خودمانیم این که دو نفر روی صحنه حرفاها قلمبه و سلمبه بزنند و خود را پیچ و تاب بدند نمایش است؟ یا اینکه هر کس آمد چون سمع دراویش سری تکان داد و دفی زده شد. نمایش عرفانی ساخت؟ اگر عرفان و معرفت یک ضرورت حیاتی است که هست. کاربرد اجتماعی امروز آن چیست؟ چنانچه کاربردها را بشناسیم و به اثرات انسان‌ساز آن پی ببریم و باور داشته باشیم. آنگاه می‌توانیم برای انسان امروز حدیثی از آن را به زبانی که بفهمد. به نمایش در آوریم.

من به اکسیژن بیشتر از تئاتر فکر نمی‌کنم

گفتگو با عبدالخالق مصدق

نویسنده و کارگردان نمایش «در نیم پرده عشق»

● انگیزه نوشتن «در نیم پرده عشق» چه بود؟
صدق - همان درد و دل مشغولی همیشگی با نگاهی دیگر، سایه تاریکی که دیده نمی‌شد در این سالها و سالهای گذشته تحلیلی گذرا از مردمی که انتخاب شده‌اند تا در یک فاجعه سرخ نقش داشته باشند. همیشه برای من این زن و عشق او و انتظارش پرسشی مبهم و بزرگ بود. با او شروع کردم و اهداف عمیق‌تری را یافتم تا به نیم پرده عشق رسیدم.

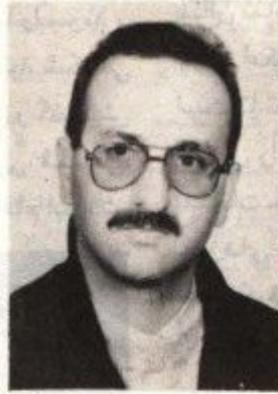
● نوع کار و شیوه و نگارش و دست یافتن

به این شکل را بیان کنید؟

صدق - در این رهگذر بهزبانی دست یافتم که برای خودم تجربه جدیدی بود. با نوشته‌های پیشین خودم متفاوت بود. هرچه بسوی آینده می‌رویم از نمایش ایرانی با تمام ابعاد و گسترده‌گی اش دور می‌شویم و من احساس می‌کنم واقعی‌تر و صادق‌تر شده‌ام. شاید بتوان گفت در قالب یک تئاتر مستند به تمامی افکارم شکل ایرانی تری داده‌ام. طرح بحران این زن، طرح بهم ریخته نمایش و بازی‌های نمایشی ایرانی و طرح روانشناسی تاریخی مردم در شرایط گذشته و کنونی و از همه مهم‌تر طرح سرگشتشگی تئاتر آینده این مرزوپو، بخصوص فارغ شدگان از تحصیل و دانشگاه‌ها و سرنوشت این وادی نابسامان، مسائلی است که همه وجود را پُر کرده است. من به اکسیژن، بیشتر از تئاتر فکر نمی‌کنم.

● از سوابق خود بگویند.

صدق - سخت‌ترین پرسش این است. از خود گفتن و فارغ از من بودن. بیست و چهار سال به طراحی نور و نورپردازی گذشت. و در دل آن پانزده سال به قلم زدن و حمالی تئاتر. و حاصلش هشت نمایشنامه و پنج کارگردانی و یک فیلم‌نامه و چند نقد واره. دیدن دو هزار و پانصد و دوازده نمایش و اینجا هستم. دانشجوی سال آخر نمایشنامه‌نویسی و اعتراف به اینکه هیچ نمی‌دانم و انتهایی وجود ندارد.

برای شناخت نوع بشر با تمامی پیچیدگی‌های درونی و بیرونی اش. آگاهی و درک یک عمل در برخورد با مخاطب. یافتن نگاهی عمیق به آنچه که به هدر می‌رود در این دیدن‌ها.

● آیا الگویی در نمایشنامه‌نویسی در کار شما مشهود است؟

صدق - بی‌تردید تمامی هنرمندان متاثر از محیط و شرایط تاریخی و اجتماعی ر. سیاسی جامعه خود و جامعه جهانی هستند حتی از گذشتگان و شاید در ذهنیتی از آیندگان. اما آنچه که برای من الگوست خود بودن و راست گفتن است. اینکه باور داشته باشم هرگز به مردم دروغ نگویم چه در احساس و چه در اندیشه.

● چه راههایی برای قوت نمایشنامه‌نویسی در ایران می‌شناسید؟

صدق - نمایشنامه‌نویس شما باید نمایشنامه‌نویس باشد و بس. هرگز بدببال طرح استثنای انسان و امور و اشیاء نباشد. همه انسانهای پیرامون زندگی ما قابل بررسی هستند. فقط زاویه نگاه و نوع نگاه اهمیت دارد. برای نوشتن شناخت تاریخ جهان، انسان، تاریخ تئاتر، فرهنگ جهان و فرهنگ بومی و فولکوریک مردمی، شناخت ادبیات و روانشناسی، جامعه‌شناسی و... ضروری و حتی یک اصل است. پس از آن خلاقیت و استعداد و پرورش این استعداد با ممارست و گسترده‌گی ذهن و... در شکل‌گیری و دست یافتن به یک سیک نوشتاری یاری‌رسان است. و برتر از همه اینها صفات و اینکه یک تئاتر حاصل ماست نه من.

● چه انگیزه‌ای شما را به نوشتن و امیدارد؟
صدق - تعالی انسان و رفتن به سوی کمال، آموختن، تجربه و رسیدن به یک اندیشه ناب

● نمایشنامه‌نویسی امروز ایران را چگونه می‌بینید؟

صدق - بدون شک ما با تعداد انگشتان یک دست نمایشنامه‌نویس داریم. باید گذشت از آنها که از سرتفنن و سرگرمی با کشف نیماستعدادی می‌نویسند یا دانشجویانی که خالی‌تر از دانشگاه برمی‌گردند، و داستان‌نویسانی که نرفته در این راه، شکست خورده باز می‌گردند و یا من که نمایشنامه‌نویس نیستم و...

اینها که نام بردم فاعلین استثنایی این هنر وارداتی هستند. پس بگذریم از قاعده‌های خودجوش و مظلوم که به بیراهه می‌روند در این سرای نابسامان. در این هنگامه آنچه که به عنوان نسخه و نقل و نمایش داشتیم نیز گم شد. بعروسگاری که از تئاتر جهان تقریباً خبری نداریم و درام نوین ناشناخته و همه داشتیم آگاهی‌مان خلاصه شده به همان ترجمه‌های دهه‌های سی و چهل، و از گذشته خودمان چیزی بخاطر نداریم. جز چند جرقه‌ی تأثیرگذار در همان سالها و چند ادای روش‌نگری در این قلمرو، دیگر چه انتظاری از نمایشنامه‌نویسی؟ دنیا به تئاترهای نوین و دراماتورژ رسیده است و ما... بسا تأسف که هنوز ضرورت این مهم احساس نشده است. آرزو دارم این هنر مظلوم همیشه تاریخ این ملک شوکت و معرفت خود را بازیابد. انشاء الله

● چه اینگیزه‌ای شما را به نوشتن و امیدارد؟
صدق - تعالی انسان و رفتن به سوی کمال، آموختن، تجربه و رسیدن به یک اندیشه ناب

نویسنده ایرانی عصر حاضر در گذر از رنجهای ...

گفتگو با «پرویز عرب» نویسنده و کارگردان

بهبستری ملتکه از حوادث انقلاب و جنگ تحملی که می‌توانست زمینه‌ساز خلق آثاری ارزشمند و ماندگار در زمینه نمایشنامه‌نویسی باشد. شما نام چند نویسنده را می‌توانید درشت بنویسید که خالق اثری بوده‌اند؟

● با توجه به اینکه در نمایشنامه‌های خود مضامین متفاوتی را مدنظر داشته‌ایم فکر می‌کنید آنچه که آثار شمارا بهم مربوط می‌سازند چیست؟

عرب - تفاوت همواره در موضوع اتفاق می‌افتد در حالی که جنس نگاه و تاثیرپذیری از موضوع فرقی نمی‌کند. لذا آنچه که نمایشنامه‌های من را در ماهیت کلی شان از یکدیگر تمیز می‌دهد نوع نگاه به موضوعاتی است که به عنوان یک سورژه انتخاب می‌شوند. لذا آنچه که من موکدا بر آن تأکید داشتم رعایت فاکتور مهم «زبان» در اصول نمایشنامه‌نویسی است.

گوشواره مطلبی هنر و ادب ایرانی آویزه‌های کریه می‌سازند، جدا نکنیم، به گناهی که مرتكب آن می‌شویم، نویسنده واقعی را دل زده و منزوی ساخته‌ایم.

● پس به این ترتیب شما فکر می‌کنید که بهای لازم به نویسندان ما داده نشده است و همین علت عدم حضور شما بوده است؟

عرب - بانگاه کیفی به سؤال شما «بله» چرا که با استناد به فاصله زمانی اولین جشنواره تا این جشنواره که در آن بسر می‌بریم و با توجه

● با استناد به جشنواره‌های پنجم و نهم که جنابعلی به عنوان نویسنده برتر جشنواره فجر حضور موفقی داشته‌اید، علت عدم حضورتان در چند ساله اخیر چست؟

عرب - میزان شناخت و ارزش نوشتاری هر نویسنده را می‌توان در اولین اثرهای او که ارائه می‌دهد سنجید و به رغم آن میدان عمل را برای او، که خلاق است، مهیا ساخت. بهزبانی دیگر قلمش را صیقل داد و بر جوهرش افزود و ساحت حضورش راقدر و قیمت گذاشت زیرا که نویسنده ایرانی عصر حاضر در گذر از رنجهای جور استثمار و جنگ و عشق و ایثار، هزارهزار ورق نانوشته دارد. لذا اگر حساب او را که خلاق و مستفکر است از مدعیان سورچران، از لعبت‌بازان چالاک‌پا و سبک سر که به‌ظن ریالی‌شان با کانال‌سازی و واسطه‌گری‌ها بر

— گزارشی از برنامه تله‌تئاتر —

شنبه - ۷۶/۱۱/۱۸ - تالار آنینه هتل ماریلیک ساعت ۲۱ الی ۲۲ سخنرانی خانم دکتر مردہ. خانم دکتر مردہ در ساعت ۲۱ برای ایراد سخنرانی در تالار حضور داشتند اما به دلیل عدم استقبال علاقمندان، سخنرانی با یک ساعت تأخیر آغاز شد.

حدوداً ۵۰ نفر از علاقمندان در سالن حضور داشتند. بحث پیرامون فیلم «باغ و حش شیشه‌ای» و نویسنده متن «تنفسی ویلیام» و همچنین نقد متن توسط خانم دکتر مردہ با استقبال علاقمندان روپرورد.

گروههای شهرستانی مقیم هتل‌ها، علیرغم اطلاع داشتن از برنامه، از حضور در جلسه سخنرانی امتناع ورزیدند.

در پایان جلسه هدیه ستاد جشنواره توسط آقای زارعی به خانم دکتر مردہ اهداء شد. جلسه در ساعت ۱۱/۲۰ به پایان رسید.

● در جدول برنامه‌های شانزدهمین جشنواره، در بخش تله‌تئاتر نویسنده نمایشنامه‌الکترا، «سوفکل» ذکر شده است. در حالیکه این نمایشنامه اثر «اوریپید» نویسنده نامدار یونانی است و بدینوسیله تصحیح می‌گردد.

نمایشنامه «سرگرمسان» نوشته «فرهاد ناظر زاده کرمانی» تصنیف شده است.

توجه! تغییر در جدول

● روز چهارشنبه ۷۶/۱۱/۲۲ در بخش سنتی و آنینی جشنواره به جای مجلس «زرگر بغدادی» مجلس «لشکرکشی امیر تیمور به شام» با تعزیه‌گردانی هاشم فیاض اجرا خواهد شد.

● به دلیل استفاده بهینه از میهمانان خارجی جلسه نقد و بررسی نمایش «دز هوش‌ربا» شنبه ۷۶/۱۱/۲۵ و نمایش «این از این» به یکشنبه ۷۶/۱۱/۲۶ منتقل شده است.

● در روزهای ۷۶/۱۱/۱۹ و ۷۶/۱۱/۲۰ فرهنگسراي نیاوران شاهد اجرای نمایش «آفروده طن» کار فاروق کیانی از تربت جام، به جای نمایش «بازی هفتم»، کار شبنم طلوعی از تهران بود.

● بنابراین اطلاعاتی که توسط مسئول جشنواره خیابانی در اختیار «نمایش» قرار گرفت برخی از نمایش‌های شرکت‌کننده در این جشنواره با همکاری وزارت کار و امور اجتماعی در نقاط دیگر تهران نیز اجرا خواهد شد.

تصحیح

● کانون ملی منتقادین تئاتر ایران ترکیب هیأت داوران بخش مسابقه شانزدهمین جشنواره سراسری تئاتر فجر را به شکل ذیل اعلام کرد.

۱- آقای جبار آذین

۲- آقای مهرداد رایانی

۳- آقای رحمت امینی

متأسفانه در خبر اعلام شده از طرف کانون بجائی آقای آذین نام آقای علی‌آبادی اعلام شده بود که بدینوسیله تصحیح می‌شود. آقای علی‌آبادی و ابراهیمیان اختصاصاً فقط در جلسات نقد و بررسی بخش ویژه حضور خواهد داشت.

کانون ملی منتقادان ایران شایان ذکر است که خانم چیستا یثربی در دفتر نمایش حضور یافتند و با ابراز تأسف از اینکه نتوانسته‌اند در جلسات حضور یابند یادآور شدند که فرزند چند ماهه‌اشان امکان حضور در جلسات را برایشان محدود کرده است.

● نام نمایشنامه «سرگرمسان» که در تاریخ جمعه ۲۴ بهمن در سالن شماره ۲ به کارگردانی عmad توحدی اجرا می‌گردد «شکلک» نوشته اصغر فرهادی است. شکلک با اقتباس از

امروز در جشنواره

تئاتر شهر - سالن اصلی، ساعت ۱۷/۲۰ و ۱۹/۲۰، بخش مسابقه، «گودنامه یا هر چیز دیگر»، کار «شهرام نوشیر» از گرگان
 سالن چهارسو - ساعت ۱۷ و ۱۹، بخش مسابقه، «زمستان»، کار «محمد یعقوبی» از تهران
 سالن شماره ۲ - ساعت ۱۸ و ۲۰، بخش ویژه، «خواستگاری»، کار «مهین اسکویی» از تهران
 سالن قشقایی - ساعت ۱۶/۲۰ و ۱۸/۲۰، بخش سنتی و آثینی تعزیه «خروج مختار»، شبیه‌گران «هاشم فیاض» از تهران
 تالار مولوی - ساعت ۱۶ و ۱۸، بخش مسابقه، «برای امشب کافیست»، کار «محسن قصابیان»، از تهران
 تالار سنتگلچ - ساعت ۱۷/۲۰ و ۱۹/۲۰، بخش مسابقه، «کارت پستال»، کار «عبدالحسین ظاهری» از کرمانشاه
 تالار هنر - ساعت ۱۹ و ۲۰، بخش مسابقه، «زخمان» کار «احمد مینایی» از مشهد
 تالار حرکت - ساعت ۱۸ و ۲۰، بخش میهمان، «یک نوکر و دو ارباب»، کار «امیر آتشانی» از تهران
 تالار محراب - ساعت ۱۷ و ۱۹، برگزیده جشنواره منطقه‌ای، «نقش دل در چاه»، کار «حسن خمری» از زاهدان
 تالار اسوه - ساعت ۱۷ و ۱۹، برگزیده جشنواره منطقه‌ای، «زه آشوب»، کار «واحدی زاده، اسماعیلی» از اردبیل
 تالار فارابی - ساعت ۱۵/۲۰ و ۱۷/۲۰، بخش جوان، «البته واضح و مبرهن است...»، کار دانشگاه آزاد اسلامی تهران
 مجموعه آزادی - ساعت ۱۷ و ۱۹، بخش مسابقه، «سبب سرخ حوا»، کار «بهمن مرتضوی» از کرمانشاه
 فرهنگسرای نیاوران - ساعت ۱۷ و ۱۹، برگزیده جشنواره منطقه‌ای، «عروسوی و مرگ»، کار «هواس پلوک» از کرمانشاه
 محل اقامه هنرمندان - ساعت ۲۱ تا ۲۲، نمایش فیلم «مرگ فروشنده»، اثر «آرتور میلن»

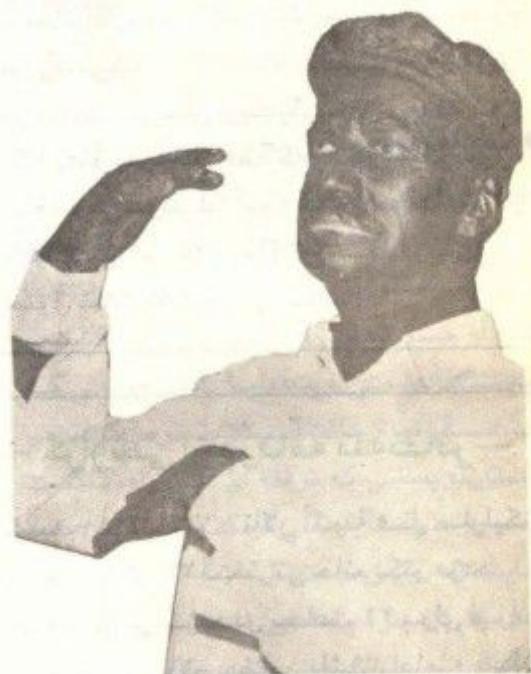
انتشار کتاب به مناسبت جشنواره

به مناسبت برگزاری شانزدهمین جشنواره سراسری تئاتر فجر، انتشارات نمایش آخرین مجلدات دائره‌المعارف پلیاد را منتشر کرد. این کتابها جلد هفتم و هشتم این منبع معتبر در زمینه تئاتر هستند که قبل از شش جلد آن به چاپ رسیده بود. علاقمندان می‌توانند این کتاب را در ایام جشنواره از کتابفروشی انتشارات نمایش در تئاتر شهر خریداری کنند.

خوانندگان عزیز، برنامه روزانه جشنواره را می‌توانند از شبکه پیام دریافت کنند.

پنجمین روز سوم جشنواره

- اگر می‌خواهی بدون بلیط و کارت به خیل تماشاگران تئاتر بپیوندی باید به مقابل سالن اصلی تئاتر شهر روی و در میان امواج خروشان داوطلبان تماشا، در زدane وارد سالن گردی.
- اگر می‌خواهی میزان جذابیت یک نمایش را بسنجی باید ببینی که چطور سالن محروم مانده و بی‌نشانی چون سالن قشقایی مملو از جمعیتی می‌گردد که برای دیدن «سعید افشار» و هنر نمائی اش آمده‌اند و عده‌ای نیز به دلیل تکمیل ظرفیت از پشت درهای بسته، باز می‌گردند.

امروز در بخش تئاتر خیابانی

دانشگاه امیر کبیر - ساعت ۱۱/۲۰، «مریه آب»، کار «رضاحیری» از تهران
 دانشگاه صنعتی شریف - ساعت ۱۱/۲۰، «مجنون»، کار «محمد مهدی خاتمی» از تربیت جام
 دانشگاه شهید بهشتی - ساعت ۱۱/۲۰، «مرزو نامه»، کار «مهرداد ریانی» از تهران
 دانشگاه الزهرا - ساعت ۱۱/۲۰، «خون و باران»، «کار احمد رضا راقعی» از بروجن
 دانشگاه تهران - ساعت ۱۱/۲۰، «سد معیر»، کار «محمد کاکسلطانی» از تهران
 تئاتر شهر - خلع شرق، ساعت ۱۶، «خون و باران»، کار «احمدرضا راغمی» از بروجن
 تئاتر شهر - خلع شمالی، ساعت ۱۷، «فیضایه‌های ناجور»، کار «بهزاد شکارچی» از تهران
 میدان راه‌آهن - ساعت ۱۶، «اکه بشه چی می‌شه»، کار «امیر آتشانی» از تهران
 ترمیمی جنوب - (توبان بعثت)، ساعت ۱۶، «اول طرف را بیشتر»، کار «وحید ترحمی» از تهران
 پارک خیام - (خیابان ۱۷ شهریور)، ساعت ۱۶، «سد معیر»، کار «محمد کاکسلطانی» از تهران
 زیر برج آزادی - ساعت ۱۶، «مریه آب»، کار «رضاحیری» از تهران
 بازار گل (پارک لاله)، ساعت ۱۶، «آخرين مفرجه»، کار «علی اصغر خطیبزاده» از دامغان
 پارک شهر (خیابان حافظ)، ساعت ۱۶، «طربیانه»، کار « محمود کریمی» از تبریز
 بوستان خواجه‌آباد (میدان غار)، ساعت ۱۶، «مجنون»، کار «محمد مهدی خاتمی» از مشهد

نمایش

ویژه شانزدهمین جشنواره سراسری تئاتر فجر
 زیر نظر لاله تقیان
 مدیر داخلی مریم آقائی
 مدیر هنری حجت ترصی
 حروفچینی شهناز یوسفی، فاطمه شفیعی
 مسعود عباسی
 مسئول روابط عمومی فاطمه کباریان
 عکس حجت ترصی، اختر تاجیک

توجه! تغییر در جدول

- نمایش «زمرد مریم» کار احمد سپاسدار از لار، که قرار بود در روز ۲۲ بهمن ماه در تالار حرکت بر صحنه رود به علت انصراف گروه، اجرا نخواهد داشت و نمایش دیگری که نام آن متعاقباً به اطلاع خواهد رسید، به جای آن بر صحنه خواهد رفت.

باقی‌مانده ایام حیات این بزرگوار (که امیدواریم طولانی باشد) و نظائر او که به تعداد انگشتان دست هم نیستند تماشاگان سنتی هرچه زوینتر راه بیافتد تا نسل امروز و تشنگان تجربه در قلمرو نمایش‌های تخت‌حوضی بتوانند از تجربیات این پیشکسوتان بهره کافی و وافی ببرند. حال و هوای صمیمی و دلنشیں و جذابی که در حین اجرای سیاه‌بازی توسط گروه سعدی افشار در تماشاگان قشقائی به وجود آمده بود، نشان از آن داشت که همچنان اینگونه نمایشها در بین عام و خاص، تماشاگر خود را دارد ولی افسوس که به علت نداشتن جایگاه اجرای ویژه این شیوه نمایشی، بسیاری از توانانه‌های او امکان بروز نمی‌یابد. امید که به همت مدیریت مرکز هنرهای نمایشی، همانگونه که در مراسم اختتامیه جشنواره نمایش‌های سنتی و عده داده شد با راهاندازی تماشاگان سنتی قشقائی به این مهم بیش از پیش بپردازیم. داود فتحعلی‌بیگی